2025-47-RE

**Causa 2025-47-RE**

*(Blanco Martínez c/ Regada Ribera)*

**Número de registre 296-2025. Recurs d'empara**

**Sentència del 16 d'octubre del 2025**

---

**BOPA núm. 127, del 29 d'octubre del 2025**

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de juny del 2025, per la representació processal del Sr. Javier Blanco Martínez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 16 de maig del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa, "*sobre la base d'una indeguda inversió de la càrrega de la prova i d'una manifestament errònia i incorrecta valoració de la prova*", reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari la nul·litat de la sentència impugnada i que retrotregui les actuacions al moment previ al pronunciament de la sentència esmentada, així mateix, demana que es faci una expressa imposició a l'adversa de les costes processals causades a aquesta part, inclosos els honoraris d'advocat; altrament, per evitar l'empitjorament de la situació del recurrent, sol·licita que s'acordi l'admissió a tràmit d'aquest recurs

d'empara amb efectes suspensius de l'execució de la resolució impugnada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 14 de juliol del 2025 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 27 d'agost del 2025, pel Ministeri Fiscal;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 3 de setembre del 2025, per la representació processal del Sr. Josep Regada Ribera;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

**1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries**

1.1. El 16 de setembre del 2021, la representació processal del Sr. Josep Regada Ribera va presentar una demanda contra el Sr. Javier Blanco Martínez en què sol·licitava que se'l condemnés a pagar la suma de 40.000,00 € en concepte del preu pactat per a la venda i el traspàs del fons de

comerç del negoci Taller Regada, a més d'eines i materials; de forma subsidiària, a satisfer l'import resultant de la valoració pericial del traspàs del fons de comerç i de la venda del material, que se sol·licitaria en període probatori; a pagar els consums que va assumir per compte del demandat per un import total de 6.881,77 €; i, a la imposició al demandat del pagament de les costes judicials i dels interessos produïts.

1.2. El Sr. Javier Blanco Martínez no va comparèixer per contestar la demanda, tot i haver estat degudament citat, i, per consegüent, va ser declarat en rebel·lia processal mitjançant un aute del 16 de setembre del 2021.

1.3. El 18 de gener del 2023, la Secció Civil 6 de la Batllia va dictar una sentència que desestimava aquesta demanda formulada per part del Sr. Josep Regada Ribera contra el Sr. Javier Blanco Martínez i absolia aquest darrer de les pretensions dirigides en contra seva.

1.4. La representació processal del Sr. Josep Regada Ribera va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 16 de maig del 2025, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que acordava estimar aquest recurs i revocar íntegrament la decisió de la primera instància, disposant en el seu lloc l'estimació substancial de la demanda, condemnant el Sr. Javier Blanco Martínez a satisfer a la part actora la quantitat de 40.000,00 €, incrementada dels interessos legals des de la data de la contesta a la demanda i a satisfer les costes ocasionades en la instància, sense fer pronunciament sobre les costes d'aquesta alçada.

1.5. El 5 de juny del 2025, la representació processal del Sr. Javier Blanco Martínez va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 16 de maig del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa, "*sobre la base d'una indeguda inversió de la càrrega de la prova i d'una manifestament errònia i incorrecta valoració de la prova*", reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

**2. Argumentació jurídica**

**2.1. Argumentació del recurrent**

- En primer lloc, el recurrent addueix que en el procediment de primera instància es va trobar en situació de rebel·lia processal involuntària, ja que desconeixia tant l'existència del procediment, com la sentència recaiguda, atès un error de notificació a la seva adreça; va ser de forma totalment fortuïta i perquè va ser avisat per una altra persona que es va assabentar del procediment en segona instància.

- Pel que fa al fons de la sentència impugnada considera que la Sala Civil efectua una indeguda inversió de la càrrega de la prova, salvant les mancances probatòries de la part agent i de facto imposant a aquesta part l'obligació d'acreditar elements que únicament corresponien acreditar a la part agent; i, més enllà d'aquest trencament de les regles processals, però en part vinculat a les mateixes, s'efectua una errònia i incorrecta valoració de la prova. Tot això porta a una motivació errònia, il·lògica i irraonable, vulnerant així el dret a un procés degut, i situant aquesta part en indefensió.

- El recurrent exposa la seva versió dels fets i destaca que ell era un treballador del taller i que a partir del 4 de maig del 2018 (document adjunt a la demanda) va assumir més responsabilitats, però en cap cas comportava que assumís l'explotació o la titularitat del negoci, i molt menys que assumís les despeses o els ingressos derivats de l'activitat del negoci. Tant les despeses, com els ingressos del negoci continuaven transitant pel compte bancari del taller, de titularitat del Sr. Josep Regada Ribera. El recurrent declara que ell continuava donat d'alta pel negoci com a assalariat (sent un fet no discutit per les parts i que consta igualment en les actuacions, fins al mes de maig del 2019 en què va marxar del seu lloc de treball.

- Si bé és cert que el demandant li va oferir la possibilitat d'adquirir i d'explotar el negoci, no van arribar a un acord, perquè aquest volia un pagament en efectiu, sense passar per un notari i això és allò que va declarar davant la jurisdicció penal. Els esborranys de traspàs presentats pel demandant no li van fer confiança i per això no els va signar. També al·lega que es va veure obligat a signar el contracte d'arrendament.

- Pel que fa a la sentència impugnada, el recurrent addueix que la Sala Civil ha efectuat una valoració errònia de la prova que ha dut a una indeguda inversió de la càrrega de la prova, fet que no sols genera una situació d'indefensió i una vulneració del procés degut, sinó que també deriva en una resolució il·lògica i irraonable, i en cap cas degudament fonamentada en Dret.

- Així, afirma que aquesta part hauria assumit l'explotació del negoci i s'hauria apropiat del fons de comerç, de la maquinària i dels estris que l'integraven, ara bé, aquesta prova havia de ser aportada per la part agent i no ho va ser, ja que el negoci no va ser mai traspassat formalment, però és que l'explotació del negoci tampoc es va assumir, ja que l'extracte del compte bancari de la part agent on es carregaven les despeses del funcionament del negoci també s'hi ingressaven els guanys derivats d'aquest. I aquesta prova no va ser aportada per la part agent, cosa que hagués permès determinar

si aquesta part havia assumit o no l'explotació del negoci.

- Segons el seu parer, hi ha altres proves en les actuacions, aportades i reclamades per la part demandant, i que malgrat estar degudament valorades pel Tribunal a quo, no ho han estat en aquest sentit pel Tribunal ad quem, el qual ha arribat, doncs, a unes conclusions no raonables i il·lògiques. Així, consten acreditades i reclamades per la part agent, tota una sèrie de despeses generades entre els mesos de desembre del 2018 fins al juny del 2019 que van ser girades al compte del Taller Regada i que en el seu escrit de demanda la part agent li reclama.

- No és raonable ni lògic que la part agent hagi estat assumint al llarg d'aquests mesos de forma involuntària aquestes despeses de subministraments pel funcionament del negoci, sense haver-les retornat, quan li han estat carregades al compte bancari del qual aquesta part no té facultats de disposició o d'administració, quan suposadament -i negadament- la part demandant ja no s'encarregaria de l'explotació del negoci. També s'arriba a aquesta conclusió pel que fa al fet que la part agent reclami a la part defenent els imports d'unes factures no aportades a la demanda i que es corresponen a treballs realitzats l'any 2019.

- La Batllia va arribar a la conclusió que les parts es regien pels pactes assolits al maig del 2018, d'acord amb els quals ell era el gerent del negoci, però continuava sent assalariat i es comprometia a transitar l'activitat del negoci -ingressos i despeses- pel compte bancari del negoci.

- El recurrent retreu a la Sala Civil haver valorat només els elements que li són contraris, sense tenir en compte que no va percebre res del Taller Regada, addueix que en cap cas resta provada l'existència dels elements que configuren jurídicament la figura de l'enriquiment injust. Insisteix en què tots els treballs que va efectuar van ser ingressats al compte del taller i no hi ha prova del contrari.

- Pel que fa al contracte d'arrendament del local de la nau, el va subscriure per no perdre la possibilitat de poder continuar mantenint el lloguer i preu de la nau on es trobava radicat el negoci una vegada s'arribés a acordar i formalitzar el traspàs del negoci que finalment no va prosperar. Precisa que la part adversa li va manifestar no voler continuar pagant el lloguer, ja que no volia continuar amb l'explotació del negoci. Aquest element però, no implica que el mateix hagi fet seva l'explotació del negoci, doncs queda provat o si més no, no s'ha provat a contrari, que les despeses i els ingressos del negoci continuaven circulant pel compte bancari titularitat del taller del qual ell no en podia disposar, però la part adversa sí.

- Nega haver impedit l'accés de l'empresari al negoci, però sí que el va informar del canvi de claus en atenció als furts i danys que s'havien produït, tot tenint en consideració que en virtut del document

signat el maig del 2018, se'l feia expressament responsable, a títol personal, de la gestió i dels treballs que s'efectuessin en el negoci, així com del material, de les eines i dels vehicles dipositats.

- El recurrent també discrepa de la quantia de l'enriquiment injust suposadament sofert pel demandant i que s'eleva a l'import del traspàs que no es va realitzar, ni formalitzar.

- Al·lega que la Sala Civil esmena les mancances probatòries del suposat perjudici real que podria haver estat reclamat per l'agent, però aquest no ha aportat mai una comptabilitat del negoci per donar un valor a aquest perjudici.

- Precisa que inicialment l'agent va presentar un llistat del material que presumptament li hauria estat sostret i que constituïa el seu perjudici. Tanmateix, després de demanar que s'efectués una valoració pericial del llistat de material, ressenyat als folis 86 i 87 va desistir voluntàriament de la pràctica d'aquesta prova.

- Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari la nul·litat de la sentència impugnada i que retrotregui les actuacions al moment previ al pronunciament de la sentència esmentada, així mateix, demana que es faci una expressa imposició a l'adversa de les costes processals causades, inclosos els honoraris d'advocat.

**2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia**

- La Sala Civil exposa que el Tribunal de Batlles va desestimar íntegrament les pretensions del demandant fonamentant-se principalment en la manca de prova concloent sobre l'existència d'un traspàs efectiu del negoci.

- No obstant això, després de resumir els arguments de les parts, considera que si es valora conjuntament la prova aportada per la part demandant en el seu escrit rector i la declaració prestada pel Sr. Javier Blanco Martínez davant la batlle instructora, el 18 de febrer del 2022, la qual es va admetre com a mitjà de prova mitjançant l'aute del 25 d'abril del mateix any, se'n deriva que: el demandant regentava, des de l'any 1979 un negoci de planxisteria i de pintura conegut com a Tallers Regada on treballava el Sr. Javier Blanco Martínez. El 4 de maig del 2018, aquest darrer va signar un document en què assumia expressament la responsabilitat de la gestió i dels treballs que es

duguessin a terme en el negoci, així com de tots els materials, eines i vehicles dipositats en el mateix, comprometent-se igualment a mantenir un registre de totes les reparacions i de les compres de material efectuades, i a no fer cap treball que no fos degudament enregistrat i abonat a l'establiment. Aquest mateix any, el demandant va proposar al treballador el traspàs del negoci pel preu de 40.000,00 €. Posteriorment, el 23 de novembre del 2018, ambdues parts i la societat Clusa, SL (arrendadora del local on s'ubicava el negoci) van signar un document mitjançant el qual el demandant renunciava al contracte de lloguer, deixant el local lliure, i Clusa, SL es comprometia a arrendar-lo al Sr. Javier Blanco Martínez, tan bon punt aquest obtingués les autoritzacions necessàries per explotar el negoci. En aquell mateix document constava que la maquinària i la resta d'elements de treball propietat del demandant serien cedits al Sr. Javier Blanco Martínez en virtut d'un acord entre ambdues parts, restant-ne al marge la societat Clusa, SL.

- El demandant acredita haver redactat dues propostes de contracte, però cap d'elles va ser signada pel demandat, tot i que de les actuacions es desprèn que al mes de gener del 2019 ja havia arrendat el local a través de Clusa, SL, havia canviat el pany de la porta, i havia explotat el negoci -si més no inicialment- utilitzant la maquinària i els estris que s'hi trobaven. Segons va manifestar, va acabar retornant el local a la propietat, deixant-hi tots els elements i sense emportar-se cap bé moble.

- Segons el parer de la Sala Civil, aquesta realitat processal no permet compartir la valoració del Tribunal de Batlles, i obliga a reconèixer l'existència dels elements que configuren jurídicament la figura de l'enriquiment injustificat. D'una banda, es constata un empobriment evident del demandant, consistent en la pèrdua del negoci i dels béns mobles afectes al mateix. D'altra banda, el Sr. Javier Blanco Martínez va obtenir el gaudi i l'ús d'aquests elements patrimonials sense cap contraprestació acreditada. No es discuteix que el contracte de traspàs no va arribar a formalitzar-se, ni a perfeccionar-se, però les actuacions ulteriors del demandat -com l'arrendament del local al seu nom, el canvi de panys i l'explotació del negoci- evidencien que es va apropiar per la via de fet del fons de comerç, com de la maquinària i dels estris que l'integraven, sense causa que ho pogués justificar.

- La Sala Civil afegeix que l'argument de defensa que el demandat planteja en aquesta alçada, quan sosté que continuava sent un assalariat del demandant, no pot tenir-se per vàlid si s'analitzen els actes que va realitzar a partir del mes de gener del 2019: un treballador subordinat no subscriu contractes d'arrendament pel seu compte ni impedeix per la via de fet l'accés al local del suposat empresari. Aquest comportament és propi d'una persona que ha assumit la gestió i la possessió del negoci de manera autònoma, trencant així la naturalesa de la relació laboral anterior.

- Pel que fa a la suposada novació objectiva del vincle laboral, que implicava que tot i que el demandat explotés el negoci, el demandant continuava pagant les despeses del local, ja que desitjava mantenir el control fins al traspàs definitiu (document del 4 de maig del 2018), la Sala Civil manifesta que es tractava d'una regla transitòria que el demandat va modificar unilateralment en perjudici del demandant a partir del 2019, afegint que el traspàs no es va realitzar mai per l'actitud del demandat.

- Per acabar, quant al fet que en el moment de retornar la possessió del local a l'arrendador uns mesos després, el demandat deixés, suposadament, tot allò que hi havia a l'interior, no el deslliura de responsabilitat, ja que no consta que notifiqués aquest acte al demandant, i, per tant, el demandat hauria de respondre per la negligència en la seva pèrdua.

- Per tots aquests motius, va estimar el recurs d'apel·lació presentat i va estimar substancialment la demanda, condemnant el Sr. Javier Blanco Martínez a satisfer a la part actora la quantitat de 40.000,00 €, incrementada dels interessos legals des de la data de la contesta a la demanda i a satisfer les costes ocasionades en la instància, sense fer pronunciament sobre les costes d'aquesta alçada.

**2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal**

- El Ministeri Fiscal recorda quina és la funció del Tribunal Constitucional en el marc d'un recurs d'empara i cita diversa jurisprudència que de manera constant declara que l'apreciació de la prova correspon a la jurisdicció ordinària, tret que aquesta apreciació no derivi en un error que dugui a una conclusió absurda o arbitrària.

- En aquest cas, el recurrent al·lega, tot i que ho esmenta de passada, que no es va situar en rebel·lia processal de manera voluntària, ja que va ser citat erròniament en una adreça que ja no li correspon en l'actualitat.

- El Ministeri Fiscal exposa tots els tràmits de recerca efectuats i tots els avisos de notificació judicial lliurats, així com les trucades realitzades pel Servei de Policia, que no van obtenir resposta. Després d'esgotar les vies personals, es va procedir a la citació per edicte.

- Afegeix que a la data de la interposició de la demanda civil el recurrent ja tenia coneixement que la part adversa estava iniciant accions en contra seva pels fets d'autes, tal i com consta en la causa d'instrucció 4000694/19, en què el 17 de març del 2021 va designar advocat, per tal com la part adversa havia interposat denúncia al maig del 2019 i querella criminal el 5 de maig del 2021. Per aquesta raó, la manifestació segons la qual la seva rebel·lia va ser involuntària, degut a un error en l'adreça de citació, no és admissible, ja que se li va deixar una notificació judicial i es van efectuar trucades al seu telèfon mòbil. També cal esmentar que la causa penal es va arxivar per no considerar-se els fets constitutius d'il·lícit penal, sinó "*una qüestió d'ordre civil relativa a les*

*discrepàncies en el compliment d'un contracte de compravenda*".

- El Ministeri Fiscal demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara, perquè no s'ha produït la vulneració dels drets constitucionals al·legada.

**2.4. Argumentació del Sr. Josep Regada Ribera**

- Aquesta part recorda quina és la naturalesa del recurs d'empara i precisa que la seva funció no és la de corregir possibles errors en la interpretació i en l'aplicació del dret ordinari, ni tampoc la de substituir els tribunals ordinaris en la seva funció exclusiva de la valoració de la prova; la revisió de la valoració probatòria en seu constitucional és excepcionalíssima i només és procedent quan s'acredita un error patent, notòriament irracional o arbitrari, amb una transcendència constitucional directa, el qual en el marc d'aquestes actuacions en cap cas es dona.

- Considera que el recurrent no demostra l'existència d'un error d'aquesta magnitud.

Al contrari, pretén que aquest Tribunal Constitucional realitzi una nova valoració del conjunt de proves practicades, qüestionant les conclusions assolides per la Sala Civil, la qual va actuar dins del marge de les seves competències i amb plena jurisdicció.

- Després de citar la jurisprudència constitucional en la matèria, reprodueix diverses declaracions del recurrent de les quals es desprèn que no hi ha dubte que reconeix en seu judicial els fets sobre la base dels quals aquesta part reclamava, és a dir, que reconeix expressament que no li va satisfer ni un sol cèntim d'euro, que va canviar el pany de la porta impedint-li l'accés al local i a les eines, i que aquestes eines no li van ser retornades. Per tant, en cap cas es dona una inversió de la càrrega de la prova, sinó que la part demandada confessa la realitat dels fets continguts en la demanda, per tant, la conclusió a la qual arriba la Sala Civil en cap cas pot ser contrària al procés degut, ni il·lògica, ni irraonable com pretén l'adversa.

- Segons el seu parer, la Sala Civil no va ignorar les proves, sinó que les va valorar de manera diferent de com ho va fer la Batllia, qui recordem ni tan sols va fer esment de la declaració del demandat. La sentència impugnada exposa clarament l'empobriment d'aquesta part degut a l'actuació exclusiva del demandat, indicant que l'ocupació del local per part del demandat va ser un acte unilateral i sense títol que el justifiqués, havent-se apropiat d'un material ja valorat entre les

parts, el qual mai va ser retornat, que és específicament allò que aquesta part mantenia en la seva demanda i allò que el recurrent va reconèixer.

- Conclou que la sentència de la Sala Civil és congruent i motivada i que per molt que no s'ajusti a les pretensions de l'adversa, respecta els seus drets fonamentals, així com tots els principis constitucionals i drets fonamentals.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara i que condemni la part recurrent al pagament de les costes processals causades.

**3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional**

3.1. Quan, com en el cas que ens ocupa, en l'ordre jurisdiccional civil les sentències de primera i de segona instància són de contingut oposat, i especialment quan -com també succeeix en aquesta causa- una de les parts no ha comparegut en alguna de les instàncies, sovint el recurs d'empara intenta convertir-se en un nou recurs ordinari per resoldre l'eventual contradicció o per gaudir d'una nova instància per fer valer les argumentacions i les pretensions no utilitzades en els diversos tràmits davant la jurisdicció ordinària. No obstant això, cal reiterar que també en aquests supòsits, la funció del Tribunal Constitucional, com a intèrpret suprem de la Constitució, no és la de constituir-se en una tercera instància, ni la de vetllar pel respecte de la llei ordinària, sinó la de fer respectar la Constitució i, específicament en el procediment d'empara, salvaguardar, protegir i tutelar els drets i les llibertats fonamentals que el text constitucional reconeix, garanteix i que constitueixen el fonament de l'ordre polític, la pau social i la justícia, com proclama el seu article 4t.

3.2. En la causa que ara ens ocupa, el recurrent en empara va ser demandat davant el Tribunal de Batlles en reclamació d'una determinada o determinable quantitat en concepte del preu pactat per la venda i el traspàs del fons de comerç i les eines i els materials d'un negoci concret, consistent en un taller de reparació de vehicles. No va comparèixer, ni va ser part en el procediment malgrat els nombrosos intents de notificació de la demanda que detalla el Ministeri Fiscal en el seu informe. El Tribunal de Batlles no va considerar provada la pretensió de la part agent, va dictar sentència i va absoldre a l'avui recurrent. Interposat el corresponent recurs d'apel·lació, el defenent va comparèixer davant la Sala Civil i va formular el pertinent escrit d'oposició al recurs. La sentència dictada per aquesta Sala Civil va estimar el recurs d'apel·lació, revocant la sentència de la primera instància; i, estimant substancialment la demanda, va condemnar el defenent al pagament de la quantitat determinada objecte de la reclamació inicial, més els interessos i les costes de la primera instància.

3.3. El llarg i ben estructurat escrit demanant l'empara invoca la vulneració del dret fonamental a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa i concreta l'al·legada vulneració en una indeguda inversió de la càrrega de la prova i en una valoració de la prova que considera manifestament errònia i incorrecta. En el desplegament de la seva argumentació, consigna, en primer terme, el compliment dels requisits d'admissibilitat formal del recurs que ja van ser valorats de forma positiva, en l'aute d'admissió a tràmit. A continuació -apartat II- exposa els antecedents processals del cas als quals agrega, al final, unes primeres consideracions sobre la vulneració dels seus drets fonamentals. La part més substancial del recurs la constitueix l'apartat III, en què s'exposen els "*Antecedents fàctics*" i es reprodueixen gran part dels arguments ja esgrimits en l'escrit d'oposició al recurs d'apel·lació. És en l'apartat IV on es conté el "*desenvolupament dels drets fonamentals vulnerats*", assenyalant com a infringits, des d'un punt de vista formal, el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, el dret a un procés degut i el dret a la defensa i basant-se, des d'una perspectiva material, en una indeguda inversió de la càrrega de la prova i en una valoració d'aquesta manifestament errònia.

3.4. Tant les regles sobre la càrrega de la prova, com aquelles que fan referència a la valoració del material probatori segons els principis de la sana crítica, són, en principi, competència de la jurisdicció ordinària. Només poden ser objecte de contrast constitucional, si el procés no ha estat el degut, si la decisió final no està motivada o suficientment fonamentada en Dret o si s'ha vulnerat el dret a la defensa, en el sentit estricte o ample de l'expressió. Cap d'aquests pressupòsits estan presents en el cas que ens ocupa. El procés ha estat el degut i si efectivament el recurrent no va poder aportar les seves al·legacions i proves en la primera instància, només ell ha de carregar amb les seves conseqüències, ja que l'òrgan judicial va fer tots els esforços necessaris per al seu emplaçament, com detalla encertadament el Ministeri Fiscal. La decisió que ha posat fi al procediment davant la jurisdicció ordinària està suficientment motivada. No es pot afirmar que arribi a conclusions il·lògiques, arbitràries o absurdes, encara que s'aparti i contradigui la sentència de la primera instància i desestimi les pretensions de l'avui recurrent. Finalment, tampoc pot admetre's que s'hagi vulnerat el dret a la defensa, ateses totes les circumstàncies del cas.

3.5. És evident que la fixació concreta de les relacions obligacionals entre les parts d'aquesta causa, no resulta tasca fàcil. En tot sistema jurídic de caire espiritualista, com ho és l'andorrà, en el qual els contractes es perfeccionen pel mer consentiment i la forma -també l'escrita- generalment i salvats alguns casos excepcionals, només té efectes *ad probationem* i no *ad solemnitatem*, a vegades resulta difícil determinar l'autèntica voluntat de les parts, sobre si han perfeccionat o no, un contracte en concret o si han acordat o no, una novació d'un vincle obligacional preexistent. Els òrgans judicials en aquests casos han de formar la seva opinió i la seva decisió, d'acord amb la valoració de la prova. Cada part ha d'intentar provar les seves pretensions. Ja no és admissible considerar que l'*onus probandi* correspon només a la part agent, sinó que cada part ha de suportar les conseqüències de la manca de prova de les seves al·legacions. I resta fora de tot dubte que els tribunals poden fer "*inferències*" i valdre's dels indicis i de les presumpcions d'acord amb els paràmetres d'una crítica rigorosa sobre com entenen que es van produir els fets que es "*re-presenten*" en el procés i que són objecte d'enjudiciament. En el cas que ara ens ocupa, la Sala Civil ha fet una apreciació de la càrrega de la prova i una valoració dels mitjans probatoris existent a les actuacions, arribant a unes conclusions a les quals no es pot fer cap retret des de la perspectiva

constitucional. Per tots aquests motius, el recurs d'empara ha de ser desestimat.

3.6. La desestimació del recurs determina que, per ministeri de la llei, s'hagi de decidir la imposició de costes a la part recurrent.

**Decisió:**

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

**Ha decidit:**

1. Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Javier Blanco Martínez contra la sentència del 16 de maig del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del

recurrent, a la representació processal del Sr. Josep Regada Ribera, a la Secció Civil 6 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 16 d'octubre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat